

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Samhällsbyggnadsenheten
Peter Nordström
Länsarkitekt
031-60 52 85

peter.nordstrom@lansstyrelsen.se

GRANSKNINGSYTTRANDE
2011-10-10

Diarienummer
401-8901-2011
Dossienummer
Par F 733

Sida
1(7)

Lerums kommun
Kommunstyrelsen
443 80 LERUM

Partille kommun
Kommunledningskontoret
433 82 PARTILLE

Fördjupning av översiktsplan för Jeriko-Jonsered, Lerum och Partille kommuner, Västra Götalands län

Utställningshandlingar daterade 2011-01-20

Detta granskningsyttrande lämnas med stöd av 4 kap 9 § plan- och bygglagen (PBL). Yttrandet är en del av översiktsplanen och skall därför fogas till planen då den antagits.

Enligt 4 kap 9 § PBL skall Länsstyrelsens granskningsyttrande under utställningstiden ange om:

1. förslaget inte tillgodoser riksintressen enligt 3 eller 4 kap miljöbalken,
2. förslaget kan medverka till att en miljökvalitetsnorm enligt 5 kap MB inte följs,
3. sådana frågor rörande användningen av mark- och vattenområden som angår två eller flera kommuner inte samordnas på ett lämpligt sätt,
4. bebyggelsen blir olämplig med hänsyn till de boendes och övrigas hälsa eller säkerhet eller till risken för olyckor, översvämning eller erosion.

Sammanfattning

Länsstyrelsen anser att den fysiska planeringen utgör ett viktigt verktyg för att uppnå miljömålen. PBL (2010:900) är direkt knuten till miljöbalken, enligt dess 2 kap 2 §. Miljömålen ska enligt miljöbalkspropositionen (1997/98:45) vara vägledande vid tillämpningen av miljöbalken.

Länsstyrelsen konstaterar att flera och stora frågeställningar om framtida lösningar för exempelvis motorvägsmot, länken mellan E20 och R40, hantering av kollektivtrafiklösningar samt utredningar om naturvärden är olösta i denna fördjupade översiktsplan. Trots att Jeriko ligger väl i anslutning till E20 och i korsningen med en eventuell framtida tvärförbindelse krävs att Jeriko sätts in i ett större regionalt sammanhang för att inte bilberoendet ska öka. En säkerställan om att området kan kollektivförsörjas samtidigt som natur – och rekreationsvärden skyddas krävs.

Planeringsområdet berör ett flertal område med riksintresse / Natura 2000. Eftersom ett riksintresseområde har ett värde av betydelse för såväl länet som hela landet krävs att konsekvenserna av planeringen inte leder till påtaglig skada. Det är kommunens ansvar att i sin planering tillgodose riksintressen.

Länsstyrelsen vill framhålla att ovanstående frågeställningar kräver lösningar för att den fördjupade översiktsplanen ska kunna vara ett styrinstrument vid framtida detaljplanearbeten inom området.

Underlagsmaterial

Den fördjupade översiktsplanen är tydlig och lättillgänglig i sin utformning och speglar en tydlig vision. Kartmaterialet behöver dock förtydligas.

Prolog - tidigare planering

I Lerums kommuns översiktsplan (Framtidsplan, ÖP2008, antagen 2008-03-06) är aktuellt område planerat för verksamheter. I Partille kommuns översiktsplan (ÖP05, antagen 2006-02-02) är området söder om E20 planerat för verksamheter. Norr om E20 föreslås bevarad markanvändning, dvs. områden värdefulla för naturvård och friluftsliv i vissa delar samt bostäder och service i andra delar. För Jonsered, Partille kommun, (dvs. området norr om E20) finns en fördjupning av översiktsplan (antagen 2002-08-29) som tillsammans med ÖP05 utgör översiktsplanen.

Det aktuella planarbetet för ett nytt område med verksamheter kopplat ett nytt motorvägsnät har stöd i bägge kommunernas översiktsplaner.

Motiv för bedömningen inför fortsatt detaljplanearbete

1. Områden med Natura 2000 och riksintressen

Natura 2000-områden, Götebo, Sävåån och Bokedalen samt riksintresse för naturvård

Enligt 7 kap. 28a § miljöbalken krävs tillstånd för att bedriva verksamheter eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Detta gäller även verksamheter eller åtgärder utanför själva Natura 2000-området. I relativ närhet till område för fördjupning av översiktsplanen för Jeriko finns Natura 2000-områden, Götebo, Sävåån och Bokedalen.

Framförallt är det riksintresset för naturvård, Sävåån-Näås-Öijared, närliggande Natura 2000-området Götebo (SE0530131) som kan komma att påverkas och i fortsatt planarbete behöver kommunen komplettera Miljökonsekvensbeskrivningen avseende påverkan på Natura 2000-områdena och riksintresse för naturvård. Även dagvattenavrinningen mot Natura 2000-området Sävåån, nedre delen (SE 0520183) ska beaktas.

Riksintresse för friluftsliv, Härskogen

Förslaget innebär ett ingrepp i området av riksintresse för friluftsliv, Härskogen (3 kap. 6 § MB), och därmed inskränkningar på det rörliga friluftslivet. Det är relativt sett en liten del av området av riksintresset för friluftsliv som berörs av föreslagen exploatering, men inom det aktuella området finns höga friluftslivsvärden. Riksintressen för friluftsliv (och naturvård) i tätortersnära områden är särskilt skyddsvärda.

Länsstyrelsen efterfrågar ett underlag om compensation för intrång i riksintresseområden samt en konsekvensanalys vilket utställningshandlingarna inte påvisar i tillräcklig utsträckning.

Kommunerna gör i sina kommentarer klart för att exploatering i område med riksintresse är möjlig och att gränsen till riksintresse är onaturlig som bebyggelsegräns. Gränser för riksintresse är viktiga att ta hänsyn till eftersom de har ett värde av betydelse för såväl länet som hela landet och är fastslagna av Naturvårdsverket.

Länsstyrelsen anser att naturinventeringen borde utökas och även innefatta en analys av riksintresset för friluftsliv.

En inventering av ädellövkogen inom etapp 1 krävs då naturinventeringen påvisat värden för artskydd enligt habitatdektivet (ex mindre hackspett eller hasselsnok). Dessa skyddas av artskyddsförordningen.

Stora delar av området norr om E20, i Partille kommun, berörs riksintresseområdet för kulturmiljövård. I den fortsatta planeringen krävs att konsekvenser för riksintresset ska belysas.

E20 ingår som en del i det nationella stamvägsnätet och är av riksintresse. Västra stambanan mer erforderliga säkerhetsavstånd och mark för de tekniska anläggningarna som behövs för driften är av riksintresse. I den fortsatta planeringen krävs att konsekvenser för riksintresset ska belysas.

Göteborg Landvetter Airport är en regional flygplats och är av riksintresse. Riksintresset skyddar både flygplatsområdet och omgivande influensområde för buller och höjdbegränsade områden.

Sammantaget bedömer Länsstyrelsen att det inte visats tillräckligt tydligt att berörda riksintressen och Natura 2000 områden inte riskerar att påtagligt skadas.

Strandskydd, vatten och våtmarker

Säveån omfattas av strandskydd. Prövas vid detaljplanläggning.

Enligt handlingarna kommer våtmarker och sumpskogar att påverkas på olika sätt. T.ex. anges att dränering av myrmark kommer att behövas vid det Centrala motorvägsmotet i etapp 2.

Det råder förbud mot markavvattning i Västra Götalands län. Dispens från förbudet kan lämnas endast om det finns särskilda skäl. Enligt förarbetena till miljöbalken är möjligheten att meddela dispens avsedd att utnyttjas restriktivt. Som förutsättning för dispens ska bl.a. gälla att området som berörs av markavvattning i princip saknar betydelse från naturskyddssynpunkt. Miljömålet Myllrande våtmarker ska beaktas, vilket innebär att markavvattning och andra ingrepp i våtmarker undviks. Konsekvenser av eventuella ingrepp ska beskrivas i en Miljökonsekvensbeskrivning. Ingrepp som skadar naturvärden i våtmarker kan inte godtas.

I samband med utredning av dagvattenhanteringen ska påverkan på Säreån och övriga vattendrag bedömas och beskrivas. De mest värdefulla lek- och uppväxtmiljöerna för lax i Säreån förekommer i Jonsered och en bit nedströms. För närvarande är vattenkvaliteten betydligt bättre i dessa delar av ån jämfört med förhållandena längre nedströms. Detta beror bl.a. på att närområdet är förhållandevis oexploaterat. En god vattenkvalitet är en viktig förutsättning för vattendragets ekologiska funktion. Vidare gäller miljökvalitetsnormer enligt förordningen om miljökvalitetsnormer för fisk- och muselvatten samt ramdirektivet för vatten. God ekologisk status enligt vattendirektivet och gynnsam bevarandestatus för laxen inom Säreåns Natura 2000-område måste säkerställas. Kommunerna måste kunna visa att planerad exploatering inte riskerar att påverka Säreåns vattenkvalitet negativt.

Öring förekommer i Svartåbäcken, även uppströms E 20, vilket ska beaktas i fortsatt planarbete.

2. Miljökvalitetsnormer och miljömål

Då många trafikfrågor inte är lösta kan länsstyrelsen inte bedöma om ett genomförande av den fördjupade översiktsplanen i sig kommer att medföra att gällande miljökvalitetsnormer överträds.

Länsstyrelsen kan inte heller ta ställning till alternativt motorvägs- mot förrän helheten avseende infrastrukturen är fastlagd.

Vid planläggning och i andra ärenden enligt plan- och bygglagen ska miljö- kvalitetsnormerna i 5 kap. miljöbalken eller i föreskrifter som har meddelats med stöd av 5 kap. miljöbalken följas (2 kap 5 § plan- och bygglagen). En särskild utredning om hur vattenkvaliteten påverkas och hur miljö- kvalitetsnormerna ska följas bör genomföras.

Kommunen har gjort en Behovsbedömning och utfört samråd om Avgränsning av MKB (ingår i handlingen). Länsstyrelsen delar kommunens åsikt.

Som underlag till det fortsatta detaljplanet arbetet vill Länsstyrelsen påtala. MKBn måste ta upp lagar och förordningar som kan aktualiseras: markavvattningsförbudet, artskydds- förordningen och ev strandskydd.

Vad beträffar de strikt skyddade arterna i artskydds- förordningen är utrymmet för dispens mycket begränsat. Rekommendation i det kommande plan- arbetet är att undvika åtgärder som kräver dispens för strikt skyddade arter markerade med n och N i bilaga 1 Artskydds- förordningen (2007:845).

De kumulativa bedömingarna bör utvecklas. Kumulativa bedömningar ska göras under ett långsiktigt och regionalt perspektiv och väga in andra pågående projekt, planer och möjliga framtida scenarion.

Kommunerna har valt att välja ut fem av Regeringens 15 miljömål som har en direkt tillämplighet den fördjupade översiktsplanen.

I det fortsatta planarbetet bör kommunerna använda sig av de mätbara parametrar som tas upp i de regionala miljömålen och göra bedömning om åtgärderna innebär försvårad målluppfyllelse eller inte. Samtliga regionala miljömål och dess påverkan bör redovisas.

3. Mellankommunal samordning

Länsstyrelsen ser positivt på samarbetet mellan Lerums och Partille kommuner med en gemensam fördjupning av två översiktsplaner.

Det är positivt att kommunen enligt sändlista begärt skriftliga synpunkter från en vid krets samt närliggande kommuner.

Trots att Jeriko ligger väl i anslutning till E20 och i korsningen med en eventuell framtida tvärförbindelse krävs att Jeriko sätts in i ett större regionalt sammanhang för att inte bilberoendet ska öka. En säkerställan om att området kan kollektivförsörjas samtidigt som natur – och rekreationsvärden skyddas krävs.

4. Hälsa och säkerhet

Synpunkter från Samrådsskedet har beaktats. Länsstyrelsen anser att en riskbedömning ska göras inom 150 meter från farligt godsled i enlighet med Länsstyrelsen Västra Götalands antagna riskpolicy (gäller för alla typer av verksamheter). Olika typer av verksamhet kan ha behov av olika skyddsavstånd. Riksdagens riktvärden för buller avseende boende (55 dBA ekvivalent nivå och 70 dBA maximalnivå) ska klaras.

Statens Geotekniska Institut, SGI

SGI har lämnat ett yttrande daterat 2011-05-09 som bifogas i sin helhet.

Länsstyrelsen delar SGI:s åsikt har i övrigt inga erinringar.

Bilaga A.

Trafikverket

Trafikverket har lämnat ett yttrande daterat 2011-06-16 som bifogas i sin helhet. Länsstyrelsen delar Trafikverkets åsikt har i övrigt inga erinringar.

Bilaga B.

5. Boende

Länsstyrelsen anser att det är positivt med bostäder i anslutning till Jonsered som en kontinuerlig fortsättning av det befintliga samhället. De kulturhistoriska värdena i Jonsered och anpassningen till det kuperade området måste beaktas. Det är viktigt med bostäder av olika typ samt service för områdets eget behov (ex förskolor och närbutiker).

6. Gestaltning

Länsstyrelsen tycker att det är positivt att bostäder och verksamheter ska planeras med tanke på människors sociala behov med höga ambitioner för att skapa attraktiva bostads- och verksamhetsmiljöer. Utformningen av kollektivtrafikens och infrastrukturens arkitektur är särskilt viktiga att lyfta fram.

7. Kulturmiljö/fornminne

En arkeologisk utredning har genomförts i samband med tvärleden. Kommunen konstaterar nu att flera objekt förutsätts kräva arkeologisk förundersökning i samband med fortsatt planering.

Länsstyrelsen kommer vidare att ställa krav på arkeologisk utredning inom de delar som ej berördes av den tidigare utredningen.

Lämpligen bör denna utföras tidigt i planprocessen.

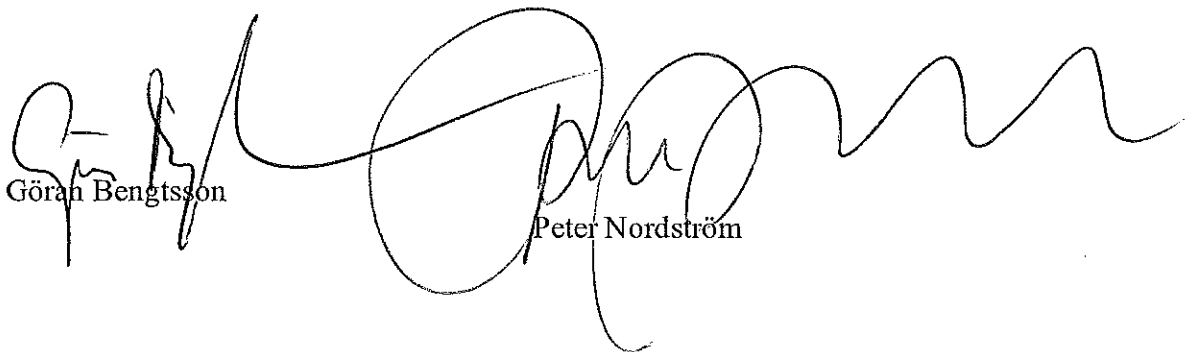
8. Övriga yttranden

Länsstyrelsen har mottagit yttrande utan synpunkter från:

- Svenska kraftnät
- Vattenfall

Beredning, deltagande

Detta granskningsyttrande har beslutats av länsöverdirektör Göran Bengtsson efter föredragning av länsarkitekt Peter Nordström. I den slutliga handläggningen har även företrädare för Kulturmiljöenheten (Leif Johansson), Miljöskyddsenheten (Lotta Sahlin Skoog), Naturvårdsenheten (Camilla Kylin), Vattenvårdsenheten (Dan Hellman) och enheten för Skydd och säkerhet (Bodil Samuelsson) deltagit. Granskningsyttrandet utgör statens samlade uppfattning om planen vad gäller Länsstyrelsens ingripandegrunder enligt 12 kap PBL i ett senare planeringsskede.

Göran Bengtsson

Peter Nordström

Yttranden för kännedom från:

Yttrande från SGI, daterat 2011-05-09, bilaga A

Yttrande från Trafikverket, daterat 2011-06-16, Bilaga B

Kopia till:

Statens Geotekniska Institut, SGI
Svenska Kraftnät
Trafikverket
Vattenfall

Kommunstyrelsen i:
Lerums kommun
Partille kommun

Länsstyrelsen/
Enheten för skydd och säkerhet
Kulturmiljöenheten
Miljöskyddsenheten
Naturvårdsenheten
Vattenvårdsenheten
Samhällsbyggnadsenheten enligt
expeditionslista

